

Citation: Yıldırım G. & Güngör A. & Uzun Kocamış T. (2018), Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğini Seçmelerinde Kişisel Becerilerinin Ve İş Hayatından Beklentilerinin Etkisinin Araştırılması, BMIJ, (2018), 6(4): 935-951 doi: <http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v6i4.283>

MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE MESLEĞİNİ SEÇMELERİNDE KİŞİSEL BECERİLERİNİN VE İŞ HAYATINDAN BEKLENTİLERİNİN ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Gülçin YILDIRIM¹

Ayşegül GÜNGÖR²

Tuğçe UZUN KOCAMIŞ³

Received Date (Başvuru Tarihi): 07/09/2018

Accepted Date (Kabul Tarihi): 30/11/2018

Published Date (Yayın Tarihi): 04/01/2019

ÖZ

Meslek seçimi, bireylerin en önemli kararlardan biridir. Bireylerin kişisel farkındalıklarına uygun alanlarda kariyer planlamaları yapmaları ve bu alanlardaki meslekleri tercih etmeleri önemlidir. Muhasebe ve muhasebecilik mesleği de küreselleşme sürecinde hem ticaret hayatında hem de gençlerin meslek seçiminde önemli bir yer edinmiştir. Bu bağlamda muhasebe bölümünde öğrenimini sürdüren öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bilinmesi mesleki farkındalıklarının ortaya konulmasında önemli bir etkidir. Bu çalışma, Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin muhasebe meslek seçiminde kişisel becerilerinin ve iş hayatından beklentilerinin etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında yapılacak araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, İstanbul Üniversitesi SBYO Muhasebe ve Vergi Bölümünde okuyan 81 öğrenciye ve Nişantaşı Üniversitesi MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünde okuyan 44 öğrenciye uygulanmıştır. Anket sonuçları "SPSS for Windows 24.0 sürümü" ile faktör analizine tabi tutulmuştur. Analizler sonucunda, anket uygulamasına katılan muhasebe ve vergi uygulamaları programı öğrencilerinin meslek seçimi tercihlerini muhasebe alanında iş imkânlarının fazla olması düşüncesinin etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Meslek Seçimi, Mesleki Eğitim, Meslek Yüksekokulları

JEL Sınıflandırması: A2,M41

INVESTIGATING THE EFFECT OF PERSONAL SKILLS OF ACCOUNTING STUDENTS AND THEIR EXPECTATIONS FROM BUSINESS LIFE IN CHOOSING ACCOUNTING AS A PROFESSION

ABSTRACT

Choosing a career is one of the most important decisions of an individual. It is important that individuals make career plans in the fields appropriate to their personal awareness and prefer professions in these areas. Accounting and accountancy profession has gained an important place in the process of globalization both in business life and in the choice of young people. In this context, knowing the factors that affect the selection of students in the accounting department is an important factor in determining their occupational awareness. The aim of this study is to reveal the impact of personal skills and expectations of professional students in the choice of accounting profession. In the research to be carried out within the scope of the study, survey method was used as data collection method. The questionnaire was applied to 81 students studying at the Accounting and Tax Department of Istanbul University and 44 students studying at the Accounting and Tax Applications Department of Nisantasi University. The results of the survey were subjected to factor analysis with SPSS for Windows 24.0 version. As a result of the analyzes, it was determined that the choice of accounting and tax applications program students who participated in the questionnaire was affected by the thought that a lot of business opportunities are present in accounting area.

Keywords: Accounting Education, Professional Selection, Vocational Training, Vocational Schools

JEL Codes: M41, A2

¹ Dr. , gulscin@hotmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Nişantaşı Üniversitesi, aysegul.gungor@nisantasi.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, tugce.uzun@istanbul.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-3877-6774>

<http://orcid.org/0000-0001-6704-9309>

<https://orcid.org/0000-0001-7769-2621>

1. GİRİŞ

Ekonomik faaliyetlerde bulunan tüm işletmelerin mali nitelikteki işlemleri muhasebe mesleğinin konusunu oluşturmaktadır. Muhasebe bilgi sistemi olmadan verimliliğin ve etkinliğin sağlanması mümkün değildir. Bir bilgi sistemi olarak muhasebe, entegre sistemlerle işletmelerin verimliliğine ve etkin faaliyet yönetimine olumlu katkı sağlamaktadır. Günümüz ekonomisinde küreselleşen sermaye şirketleri diğer alanlarda olduğu gibi muhasebe alanında da mesleki becerisi yüksek nitelikli iş gücüne ihtiyaç duymaktadır. Genç ve dinamik nüfus yapısına sahip olan ülkemizde iş dünyasının beklentilerine cevap verebilecek mesleki beceriye sahip nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörler önem taşımaktadır. Ülkemizde büyük ölçüde tesadüflere bağlı olan meslek seçimi bireylerin en önemli kararlarından olup, kendini gerçekleştirmenin önemli bir aşaması olarak görülmektedir (Binici & Arı, 2004, s. 394). Bu nedenle meslek seçiminde bireylerin yetenekleri ve kişisel özellikleri karar verme aşamasında dikkate alınmalıdır.

2006 yılında kurulan ve kuruluş amacı Avrupa Birliği ile uyumlu "ulusal mesleki yeterlilik sistemi" ni kurmak ve işletmek olan Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)'nun bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterlilik esaslarını belirlemesi mesleki ve teknik eğitim veren okullardan mezun olacak bireylere katkı sağlayacaktır (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2018). Bu nedenle muhasebe bölümünde öğrenim gören öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bilinmesi mesleki farkındalıklarının ortaya konulmasında önem arz etmektedir.

1977 yılında Münih'te düzenlenen 11.Dünya Muhasebeciler Kongresi'nde kurulan Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC-The International Federation of Accountants) bünyesinde yer alan Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (IAESB- International Accounting Education Standart Board) muhasebe eğitiminde uluslararası alanda uygulanabilecek ve mesleki gelişime katkı sağlayacak standartlar yayınlamaktadır (About IFAC- History, 2017). Bu standartlardan IES 3 Mesleki Beceriler standardının içeriğinde muhasebe meslek mensuplarının entelektüel becerileri, teknik becerileri, kişisel becerileri, iletişim becerileri ve örgütsel becerileri yer almaktadır. Meslek Yüksekokulları bu becerilerin gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu nedenle meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin kişisel becerilerinin tespit edilmesi mesleki gelişime katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe meslek seçiminde kişisel becerilerinin ve iş hayatından beklentilerinin etkisi analiz edilerek ülkemizde ulusal mesleki yeterlilik sisteminin kurulması yönünde literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada öncelikle konuya ilişkin ampirik çalışmaları içeren literatür incelenmiş, sonrasında çalışmanın yöntem ve uygulaması hakkında bilgi verilmiş, son bölümde ise anket verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

2. LİTERATÜR

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin kariyer beklentilerini ortaya koymaya yönelik ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Çelenk, Atmaca ve Horasan (2010) tarafından Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) eğitimi alan öğrencilerin muhasebe eğitimi üzerine bakış açılarını ölçmeye yönelik yapılan çalışmada öğrencilerin; muhasebeye, muhasebe eğitimine, muhasebe öğretim elemanı faktörüne ve muhasebe ile ilgili mesleklere ilişkin bakış açıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin üniversite döneminde muhasebeye yöneldiği, öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmeden önce planladıkları bir kariyer alanı varken, sonrasında muhasebe alanına yöneldikleri tespit edilmiştir. Hoca faktörünün muhasebe alanının seçiminde önemli bir etken olduğu vurgulanan çalışmada muhasebe alanının seçiminde etkili olan diğer faktörlerin bu alanda iş bulma imkanının yüksek olması, muhasebe alanının prestij ve statü sağladığından dolayı tercih edildiği ifade edilmektedir.

Zandi ve Naysary (2013), Malezyalı erkek ve kız öğrencilerin muhasebe programlarına girme niyetini etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında Malezya'da Uluslararası İslam Üniversitesi Malezya ve Tunku Abdul Rahman Kolejinde öğrenim gören 400 erkek ve kız öğrenciye yönelik olarak anket uygulamışlardır. Anket sonuçlarına göre tutum ve öznel normların, hem erkek hem de kız öğrencilerin muhasebe programlarına kayıt olma niyetleri üzerinde önemli etkiye sahiptir. Sonuçlar, muhasebe ile ilgili bilgi sahibi olunmasının erkeklerin kadınlara nazaran muhasebe eğitimini daha fazla tercih etmelerine neden olduğunu göstermektedir (Zandi & Naysary, 2013)

Atmaca ve Çoşgun (2014) meslek yüksek okullarında muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilerin motivasyon ve eğitim beklentilerini ölçmek amacıyla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü

öğrencilerine anket uygulamışlardır. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin muhasebe eğitimini tercih etmelerindeki ilk neden muhasebe eğitiminin sürekli gelişen ve dinamik bir yapıya sahip bir bilim dalı olduğu yargısıdır. Muhasebe mesleğinin prestijli ve kişisel gelişime dayalı bir meslek dalı olduğunu ifade eden öğrencilerin en temel motivasyon kaynağının mezun olduktan sonra yeni iş olanakları elde edilebileceği düşüncesi olduğu tespit edilmiştir.

Çakır, Canbaz ve Gümüş (2014) Uzunköprü Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe dersine ilgileri ile muhasebe dersinden beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Öğrenciler derslerin paneller, konferanslar vb. konularda etkinliklerle desteklenmesini beklediklerini, sınıfta teknoloji kullanımının artırılmasını ve güncel yayınlara erişimin kolaylaştırılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Araştırmada, ticari lise öğrencilerinin muhasebe eğitiminin verildiği bölümlere daha fazla teşvik edilmelerinin muhasebe ara eleman kalitesini artıracığı çalışmada ifade edilmektedir.

Zauwiyah vd. (2015) muhasebe öğrencilerinin kariyer hedeflerinin incelenmesi üzerine yapmış oldukları çalışmada, muhasebe eğitimi veren kurumların mesleğin muhasebe eğitimi alan öğrencilerin kişisel yaşamlarına getirdiği olası zorluklar için öğrencileri hazırlarken profesyonel kurumlarla birlikte çalışması gerekliliği ve staj deneyimlerinin öğrencilerin kariyer hedefleri üzerindeki etkisi olduğunu tespit etmişlerdir.

Samsuddin ve diğerleri (2015) tarafından Malezya'da yapılan çalışma muhasebe öğrencileri arasında muhasebe eğitimi için farkındalık, motivasyon ve hazırlık seviyesini araştırmayı amaçlamaktadır. Niteliksel bir yöntem kullanılan bu çalışmada, UiTMJohor'daki muhasebe öğrencilerini kapsamaktadır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Bu çalışma, uygulamalı eğitim sırasında öğrenciler arasında mesleki muhasebe eğitimi konusunda farkındalık yaratılmasının önemini göstermiştir. Dışsal ve içsel motivasyonlara ek olarak, hazırlık seviyesi, öğrencilerin mesleki muhasebe eğitimini sürdürme kararını etkileyen önemli bir faktör olduğu çalışmanın sonuçlarındandır.

Yıldız ve Ülkü (2015) tarafından yapılan çalışmada lisans düzeyinde eğitim alan işletme bölümü öğrencilerinin zorunlu muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin bazı demografik, mesleki ve eğitimsel değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusu incelenmiştir. I. Öğretimde kayıtlı olan, muhasebe alanında iş tecrübesine sahip, ailesinde muhasebe meslek mensubu olan ve mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini seçmeyi düşünen kız öğrenciler, II. Öğretimde kayıtlı olan, daha önce muhasebe ile ilgili bir işte çalışmayan, ailesinde meslek mensubu olmayan ve mezuniyet sonrası muhasebe mesleğini icra

etmek istemeyen erkek öğrencilere kıyasla muhasebe dersleri öğrenim kazanımlarına ilişkin sorulara genel olarak daha fazla katıldıklarını beyan etmişlerdir.

Akın ve Onat (2015) demografik özelliklerin muhasebe mesleğinin seçimindeki etkilerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, lisans ve önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan kişilerin mesleki tercihlerini etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Sonuçlara göre, daha fazla iş imkânı ve ihtiyaç duyulan bir meslek olması muhasebe mesleğinin seçiminde temel etkiler olarak belirlenmiştir.

Yıldırım vd. (2016) tarafından Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe eğitimi alan öğrencilere yönelik yapılan çalışmada çeşitli demografik verileri ile umutsuzluk ve sektörde kalma niyetleri arasında bir ilişki olup olmadığı ortaya konmuştur. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, anket sonuçları öğrencilerin umutsuzluk puanının hafif umutsuz düzeyinde olduğunu göstermektedir. Cinsiyet, mezun olduktan sonra muhasebecilik mesleğini seçme, muhasebe alanında iş deneyimi ve muhasebe bölümünü isteyerek seçme değişkenleri ile umutsuzluk ve sektörde kalma niyetleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Muhasebe dersi alan öğrencilerin başarısına etki eden faktörleri belirlemek ve gerekli çözüm yolları ile önerileri sunmak amacıyla Kızıl ve Gencer (2016) Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat ile Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümlerinde okuyan 156 öğrenciden anket metodolojisi kullanılarak veri toplamıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğu muhasebe mesleğinin kariyer beklentilerine katkısının olduğunu düşünmektedirler. Araştırmanın diğer bir sonucuna göre, ankete katılan öğrencilerin çoğu muhasebe mesleğinin geleceklerini garanti altına alacağını düşünmektedir.

Çarıkçı (2017) çalışmasında ön lisans ve lisans düzeyinde muhasebe eğitimi almakta olan öğrencilerin muhasebe bölümüne yönelik motivasyonlarını irdeleyerek, muhasebe bölümü tercihinde etkili olan faktörlerin motivasyonları üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmanın verilerinin elde edilmesinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Değerlendirmeye alınan toplam 960 anketin analiz sonuçlarına göre; öğrencilerin muhasebe bölümü tercihlerinde muhasebe mesleğinin cazibesi, meslek lisesi ve bilinç dışı olmak üzere üç faktörün etki ettiği ve muhasebe mesleğinin cazibesi boyutunun öğrenci motivasyonu üzerinde güçlü bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin motivasyonlarının cinsiyete ve öğretim türüne göre farklılaşmadığı, mezun oldukları lise, öğrenim gördükleri okul türü ve muhasebe

bölümünü isteyerek tercih edip etmedikleri değişkenlerine göre farklılaştığı ortaya konulmuştur.

Ng ve diğerleri (2017) Malezya’da özel bir üniversitede muhasebe dersi alan öğrencilerin kariyerlerini etkileyen faktörleri ortaya koymak üzere yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin kariyer hedefine ulaşmasında içsel faktörler, dışsal faktörler, üçüncü kişilerin baskısı ve kariyer baskısı olmak üzere dört faktörün etkisini ölçmüşlerdir. Anket yöntemini kullandıkları çalışmalarının sonucunda içsel faktörlerin ve kariyer baskısının kariyer hedefi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, dışsal faktörlerin ve üçüncü kişilerin baskısının kariyer hedefi ile anlamlı ilişkisinin olmadığı tespit edilmiştir (Ng, Lai, Su, Yap, Teoh, & Lee, 2017).

Aziz ve diğerleri (2017) Malezya’da Majlis Amanah Rakyat (MARA) kurumlarında öğrenim gören muhasebe öğrencilerinin muhasebe mesleğine ilişkin algıları, maddi yardımlar ve yardım ihtiyacını ve bu yardımların meslek seçiminde etkili olup olmadığını ortaya koymuşlardır. Araştırma yedi bağımsız değişken kapsamında yapılandırılmış bir anket çalışması kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları, bağımsız değişkenleri bireysel olarak incelerken, sadece üç bağımsız değişkenin, öğrencilerin mesleki yeterlilik sağlama niyetiyle anlamlı bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Bunlar iş güvenliği veya istikrar, mali yardım ve cesarettir. Bulgular, muhasebe eğitimcilerinin yanı sıra mesleki kurumlar ve diğer ilgili kuruluşlar için Malezya'daki profesyonel niteliklere sahip muhasebe meslek mensuplarının sayısını artırma çabaları üzerinde de bir etkiye sahiptir. Çalışma aynı zamanda, öğrencilerin cesaret ve dayanıklılıklarının profesyonel olarak kalifiye muhasebecilere dönüşmelerinde önemli bir faktör olduğuna dair kanıtlar sunmaktadır.

Erduru, Deran ve Çelik (2017) tarafından öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili görüşlerini, mesleğe bakış açılarını ve muhasebe mesleğini seçme nedenlerini ve bakış açılarının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında eğitim gören 157 öğrenciye yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte eğitim durumu, yaş ve mezun olan lise değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Öztürk ve Kutlu (2017) çalışmalarında ön lisans ve lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bu derslerde teknolojik ürünlerin kullanımına bakış açılarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışmanın hedef kitlesini; Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Kafkas Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksek Okullarında öğrenim gören; muhasebe dersleri almış öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya temel oluşturan veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Bu bağlamda elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin görüşleri ağırlıklı olarak muhasebe derslerinin bilgisayar, projeksiyon cihazı ve akıllı tahta gibi donanım araçları kullanılarak işlenmesinde yoğunlaşmıştır. Yazılım aracı olarak ise en fazla “İnternet Tabanlı Muhasebe Yazılım Programları”, “Paket Muhasebe Yazılım Programları” ve “Ofis Uygulamaları”nın kullanılması gerektiği sonucu elde edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Muhasebe ve muhasebecilik mesleğinin önemi küreselleşme sürecinde sosyal, ekonomik ve bilgi teknolojisinde yaşanan gelişmelerle birlikte artmaya başlamış ve meslek hem ticaret hayatında hem de gençlerin meslek seçiminde önemli bir yer edinmiştir. Bu bağlamda muhasebe ile ilgili bölümlerde öğrenimini sürdüren öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin bilinmesi mesleki farkındalıklarının ortaya konulmasında önemli bir etkidir. Bu bağlamda bu araştırma ile İstanbul Üniversitesi ve Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin muhasebe mesleğinin seçiminde kişisel becerilerinin ve iş hayatından beklentilerinin etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

3.2. Yöntem

Araştırmada veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Literatür taranarak yapılmış akademik çalışmalarda yer alan anketlerden faydalanılmıştır. İki bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde demografik özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise çalışmanın ana konusunu oluşturan meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin yargılara yer verilmiştir. İkinci bölümde yer alan 17 soruda 5’li likert ölçeği kullanılmış olup, anket formlarındaki cevaplar “SPSS for Windows 24.0 sürümü” ile analiz edilmiştir.

3.3. Veri Analizi

Bu araştırma, İstanbul Üniversitesi ve Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrenim gören ve araştırma kapsamında kullanılan anketteki sorulara uygun şekilde yanıt veren 125 öğrenciden elde edilen veriler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik faktörler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

Cinsiyet	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)	Mezun Olunan Program	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Kadın	78	62,4	Dış Ticaret	14	11,2
Erkek	47	37,6	Turizm ve Otelcilik	1	0,8
Toplam	125	100	Muhasebe	86	68,8
Yaş	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)	Bankacılık	2	1,6
17-18	16	12,8	Pazarlama	1	0,8
19-20	84	67,2	Diğer	21	16,8
21-22	23	18,4	Toplam	125	100
25-25+	2	1,6	Üniversite Sınavında Muhasebe Bölümü Tercih Sırası	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Toplam	125	100	1-3 arası	99	79,2
Mezun Olunan Lise	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)	4-6 arası	16	12,8
Ticaret ve Meslek Lisesi	107	85,6	7-9 arası	5	4,0
Diğer Liseler	18	14,4	10 ve üzeri	5	4,0
Toplam	125	100	Toplam	125	100
Sınıf	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)	Öğrenim Görülen Üniversite	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
1.Sınıf	56	44,8	İ.Ü.	81	64,8
2.Sınıf	69	55,2	N.Ü.	44	35,2
Toplam	125	100	Toplam	125	100

Çalışmaya katılan öğrencilerin %62,4’ü kadın, %37,6’sı erkek; %67,2’sinin yaşı 19 ila 20 arasındadır. Öğrencilerin % 85,6’sı Ticaret ve Meslek Lisesinden mezundur ve mezun oldukları program sıralamasında Muhasebe birinci sırada yer almaktadır (%68,8). Öğrencilerin % 55,2’si ikinci sınıf öğrencisi ve % 64,8’si İstanbul Üniversitesi’nde eğitim görmektedir. Öğrencilerin şuan kayıtlı oldukları programı tercih etme sıralarına bakıldığında büyük bir kısmının ilk üç tercih arasında olduğu görülmektedir (%79,2’si). Araştırmaya katılan öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlere ilişkin yargıları içeren sorulara vermiş oldukları yanıtların ortalamaları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Meslek Seçimi İle İlgili Sorulara Verilen Cevapların Ortalamaları

Sorular	N	Min.	Max.	Ort.	St. Sapma
Neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneğim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,2160	1,18174
Çözüm odaklı ve analitik düşünme yeteneğim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,4160	1,15132
Bilgisayar kullanma becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,5920	1,25785
Takım çalışmasına yatkınlık ve iletişim becerilerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,5760	1,08705
Zaman yönetimi becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,3520	1,15183
Teorik bilgiyi uygulamaya aktarabilme becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,4720	1,11135
Sabırlı ve sakin biri olmam muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,2560	1,43068
Agresif ve sınırlı bir yapımın olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	2,0480	1,23037
Yeni bilgilere öğrenmeye açık olmam muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,7040	1,21830
Mesleğin saygın ve prestijli olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,5040	1,26761
Serbest çalışılabilir olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,7120	1,16962
İyi bir gelir elde edebileceğimi düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,6400	1,21416
İş imkânlarının çok olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,8720	1,17072
Kariyer hedefime ulaşmada iyi bir seçim olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,6320	1,32918
Mesleğin dinamik bir meslek olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,4640	1,18147
Bu mesleğin her zaman popüler olacağını düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,1840	1,36420
İyi bir yönetici olmak için muhasebe öğrenmem gerektiğini düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	125	1,00	5,00	3,6800	1,22869

Tablo 2’de görüldüğü üzere ankete katılan öğrencilerinin meslek seçiminde 3,87 ortalama ile en etkili faktörün “İş imkânlarının çok olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” İfadesi olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise 3,71 ortalama ile “Serbest çalışılabilir olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesi yer almaktadır. Ankete katılan meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe alanında yer alan bir mesleği tercih etmeleri veya düşünmelerinde en az etkili unsur ise 2,04 ortalama ile “Agresif ve sinirli bir yapının olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesidir. En yüksek ortalama sonucundan da görüleceği üzere, meslek yüksekokulu öğrencilerinin büyük bir kısmı muhasebe mesleğinin seçimi konusundaki kararın muhasebe alanında geniş iş imkânlarının olduğu düşüncesi ile vermektedirler. Bu sonuç Akın ve Onat’ın (2015), Çelenk, Atmaca ve Horasan (2010), Ng ve diğerleri (2017), Zauwiyah vd. (2015) çalışma sonuçlarıyla da uyumludur.

Araştırmaya dahil olan muhasebe programı öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları yanıtların standart sapmalarına göre “Takım çalışmasına yatkınlık ve iletişim becerilerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir” ifadesinin (1,08) en düşük standart sapmaya sahip olduğu, en yüksek standart sapmaya ise (1,43) “Sabırlı ve sakin biri olmam muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir” ifadesinin sahip olduğu görülmektedir.

Ankete meslek seçimi ile ilgili olarak yer verilen 17 soruya faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, aralarında ilişki bulunduğu düşünülen çok sayıdaki değişkenin arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını ve yorumlanmasını kolaylaştırmak için değişkenleri daha az sayıda temel boyuta indirgemek veya özetlemek amacıyla yapılmaktadır (Çakır, 2014). Çalışmada yer alan veri setinin faktör analizine uygunluğunu ölçmek amacıyla öncelikle KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett testi yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3: KMO ve Barlett’s Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0,906	
Approx. Chi-Square	822,323	
Bartlett's Test of Sphericity	df	105
	Sig.	0,000*

*%1 seviyesinde anlamlı

KMO değeri, değişkenler arasındaki korelasyonun faktör analizi için uygun olup olmadığını test eder. Bu değer 0 ile 1 arasında değişir. “1” değerine yakınlık veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu, 0,50'nin altına bir değer ise veri setinin faktör analizine uygun

olmadığını ifade eder. Faktör analizi yapabilmek için ön şart değişkenler arasında korelasyon olmasıdır. Bartlett's Test of Sphericity sonuçları bize gerekli korelasyonun olup olmadığını açıklar. Bu değer anlamlılığı, yani sig. değeri 0,05 anlamlılık derecesinden düşük ise değişkenler arasında faktör analizi için uygun bir korelasyonun varlığından söz edilir.

Araştırma verilerinde elde edilen sonuçlara göre, KMO değerinin (,906), Bartlett's Test değerinin ise (,000) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar anketteki değişkenlerin faktör analizine uygun olduğunu ifade etmektedir.

Bir sonraki aşamada faktöriyel varyanslara bakılmıştır. Özdeğeri (eigenvalue) 1'in üzerinde olan 2 bileşen bulunmaktadır. Ölçek, kümülatif olarak bakıldığında ölçülmeye çalışılan özelliğin %56,001'sini açıklayabilmektedir. Söz konusu değer %50'in üzerinde olması bilginin yeterliliğini sağlaması açısından kabul görmektedir.(www.istatistik.gen.tr)

Meslek seçimini etkileyen yargıların anket sorularına göre dağılımı ve faktör analizi sonuçları Tablo 4' te yer almaktadır.

Tablo 4: Faktör Analizi Sonuçları

Anket Soruları	Faktör 1	Faktör 2
Neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneğim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,812	
Çözüm odaklı ve analitik düşünme yeteneğim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,787	
Takım çalışmasına yatkınlık ve iletişim becerilerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir	0,778	
Teorik bilgiyi uygulamaya aktarabilme becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,719	
Yeni bilgilere öğrenmeye açık olmam muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,679	
Zaman yönetimi becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,678	
Kariyer hedefime ulaşmada iyi bir seçim olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,585	
Mesleğin dinamik bir meslek olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,543	
Bilgisayar kullanma becerim muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,538	
İyi bir yönetici olmak için muhasebe öğrenmem gerektiğini düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.	0,500	
Bu mesleğin her zaman popüler olacağını düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir		0,788
İş imkânlarının çok olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.		0,784
İyi bir gelir elde edebileceğimi düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.		0,764
Mesleğin saygın ve prestijli olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.		0,553
Serbest çalışılabilir olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.		0,476

Yapılan faktör analizi sonucuna göre meslek seçiminde aşağıda belirtilen iki faktör ön plana çıkmıştır;

Faktör 1: Kişisel Özellikler

Faktör 2: İş Hayatından Beklentiler

Faktör analizi sonrasında her bir boyutun güvenilirliğini test etmek amacıyla Alpha modeli kullanılmıştır. Cronbach's Alpha değerinin soru sayısına göre 0,60 ve üstü olduğu durumlarda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilir. Faktör 1 için güvenilirlik analizi sonucu Cronbach's Alpha değeri 0,90, Faktör 2 içinse 0,796 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda her iki faktörde güvenilirlik test sonucunu karşılamaktadır.

Faktörlerin ortalamaları Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5: Faktör Ortalamaları

Faktörler	N	Ortalama	Standart Sapma
Faktör 1: Kişisel Özellikler	125	3,258	0,91968
Faktör 2: İş Hayatından Beklentiler	125	3,51	0,86442

Tablo5'e göre kariyer faktörü 3,51 ile en yüksek ortalamaya sahiptir. Bu ortalama muhasebe eğitimi alan öğrencilerin meslek seçiminde iş hayatından beklentilerinin kişisel özelliklerine nazaran öncelikli kriter olduğunu göstermektedir. Bu sonuç Ticoi & Albu (2018)'nin çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Faktör analizi gerçekleştirildikten sonra verilere ilişkin aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

Hipotez 1: İş Hayatından Beklentiler muhasebe bölümünün seçiminde önemli bir etkidir.

Hipotez 2: Kişisel Özellikler muhasebe bölümünün seçiminde önemli bir etkidir

Hipotez 3: İş Hayatından Beklentiler faktörü ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.

Hipotez 4: Kişisel Özellikler faktörü ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.

Araştırma ile ilgili oluşturulan Hipotez 1 ve Hipotez 2'nin test edilmesinde öncelikli olarak one-sample t testi kullanılmıştır. T testi sonuçları Tablo 6'daki gibidir:

Tablo 6: T Testi Sonuçları

Faktörler	N	Ortalama	Standart Sapma	Anlamlılık
Kişisel Özellikler	125	3,5104	0,86442	0.000
İş Hayatından Beklentiler	125	3,5824	0,91968	0.000

Yapılan t-testi sonucu muhasebe bölümü öğrencilerinin meslek seçiminde hem kişisel özelliklerinin hem de iş hayatından beklentilerinin etkili olduğunu göstermektedir.($p<0,001$). Bu durumda H1 ve H2 hipotezleri kabul edilmektedir. Bu sonuç Atmaca ve Çoşgun (2014) paralellik göstermektedir.

Meslek seçiminde önemli bir etken olan cinsiyet ile meslek seçiminde etkili olan faktörler arasında anlamlı bir farklılığın bulunup bulunmadığını tespit etmek için bağımsız iki örnek t testi (Independent-Samplest-Test) uygulanmıştır ve sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Ait Hipotez Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Ort. Farklılıkları	Anlamlılık	
Faktör 1	Kadın	78	3,5987	0,7169	0,2349	0,1418
	Erkek	47	3,3638	1,0578	0,2349	0,1821
Faktör 2	Kadın	78	3,7385	0,7238	0,4151	0,0139
	Erkek	47	3,3234	1,1372	0,4151	0,0281

Meslek seçimi ve cinsiyetin parametre olarak alındığı bağımsız iki örnek t testi sonucuna göre muhasebe bölümünde eğitim gören öğrencilerinin cinsiyetleri ile meslek seçimi faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,010$). Bu durumda H3 ve H4 hipotezleri red edilmektedir. Bu sonuç Çarıkçı (2017), Erduru, Deran ve Çelik (2017) paralellik gösterirken, Yıldırım vd. (2016) yaptıkları çalışmada cinsiyet meslek seçimi faktörleri arasında anlamlı farklılıklar bulmuşlardır.

Veri analizini özetleyecek olursak; kişisel beceriler ve iş hayatından beklentiler olmak üzere iki temel faktörden en yüksek ortalamanın kariyer faktörüne (3,51) ait olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe öğrencilerin meslek seçiminde kariyer beklentilerinin kişisel özelliklerine nazaran öncelikli kriter olduğu görülmektedir. Araştırmanın hipotezlerinden olan “İş Hayatından Beklentiler Muhasebe Bölümünün Seçiminde Önemli Bir Etkendir.” ve “Kişisel Özellikler Muhasebe Bölümünün Seçiminde Önemli Bir Etkendir.” hipotezleri kabul edilmiştir.

Meslek seçimi faktörleri ile muhasebe bölümü öğrencilerinin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması nedeniyle “İş Hayatından Beklentiler Faktörü İle Cinsiyet Arasında Anlamlı Farklılık Vardır” ve “Kişisel Özellikler Faktörü İle Cinsiyet Arasında Anlamlı Farklılık Vardır.” hipotezleri reddedilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, meslek seçimi ile ilgili sorulara verilen cevapların ortalamasında meslek seçiminde etkili olan ilk unsurun (3,87) ortalama ile “İş imkânlarının çok olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesi olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise 3,71 ortalama ile “Serbest çalışılabilir olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesi yer almaktadır.

4. SONUÇ

Muhasebe bölümünde öğrenim gören öğrenci profilinin belirlenmesi ve öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörlerin ortaya konmasının, yaşam boyu öğrenme temelli bir meslek olan muhasebe mesleğinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle İstanbul Üniversitesi ve Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrenim gören öğrencilerin kişisel becerilerinin ve iş hayatından beklentilerinin meslek seçimine olan etkisini ortaya koymak amacıyla anket uygulaması yapılmıştır. Anket soruları neticesinde elde edilen veriler faktör analizi, tek örneklem t testi ve bağımsız iki örnek t testi ile analiz edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre katılımcıların %62,4’ü kadın, %37,6’sı erkek olup, analiz sonuçlarına göre meslek seçimi faktörleri ile muhasebe bölümü öğrencilerinin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Muhasebe bölüm öğrencilerinin meslek seçiminde etkili olan kişisel özellikler ve iş hayatından beklentiler faktörlerine ait t testi sonuçlarına göre her iki faktörün de öğrencilerin meslek seçiminde etkili olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, meslek seçimi ile ilgili sorulara verilen cevapların ortalamasında meslek seçiminde etkili olan ilk unsurun (3,87) ortalama ile “İş imkânlarının çok olduğunu düşünmem muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesi olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise 3,71 ortalama ile “Serbest çalışılabilir olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesi yer almaktadır. Öğrencilerin muhasebecilik mesleğini tercih etmelerinde veya düşünmelerinde en az etkili unsur ise (2,04) ortalama ile “Agresif ve sinirli bir yapının olması muhasebe bölümünü seçmemde etkilidir.” ifadesidir.

Sonuç olarak, anket uygulamasına katılan muhasebe ve vergi uygulamaları programı ğrencilerinin meslek seçimi tercihlerini muhasebe alanında iř imkânlarının fazla olması dūřüncesinin diğer faktörlere nazaran daha fazla etkilediği görölmektedir.

KAYNAKÇA

- About IFAC- History.* (2017). Nisan 11, 2018 tarihinde International Federation of Accountants: <https://www.ifac.org/about-ifac/organization-overview/history> adresinden alındı
- Akın, O., & Onat, O. K. (2015). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler: Demografik Farklılaşmalar Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Economic and Administrative Studies* , 297-312.
- Alkan, G. (2015). İşletmelerin Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir’de Bir Araştırma,. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi* , 137-158.
- Atmaca, M., & Coşgun, N. (2014). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’ne Bağlı Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Motivasyonlarının ve Beklentilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 167-184.
- Aziz, D., Ibrahim, M., Sidik, M., & Tajuddin, M. (2017). Accounting Students’ Perception And Their Intention To Become Professionally Qualified Accountants. *2016 ICGA* (s. 1-17). Maleka: SHS Web of Conferences 36.
- Binici, H., & Arı, N. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 383-396.
- Coşkun, S., Kır, A., & Coşkun, S. (2017). İş Dünyasının Muhasebe Eğitiminden Beklentilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, ICMEB17 Özel Sayısı* , 330-341.
- Çakır, N., Canbaz, S., & Gümüş, S. (2014). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimindeki Algı ve Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Uzunköprü MYO Örneği. *Uluslararası Hakemli Pazarlama ve Pazar Araştırmaları Dergisi* .
- Çarıkcı, O. (2017). Muhasebe Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Motivasyonları ve Muhasebe Bölümünü Tercihlerinin İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 1223-1233.
- Çelenk, H., Atmaca, M., & Horasan, E. (2010). Marmara Üniversitesi’nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Öneri* , 159-171.
- Erduru, İ., Deran, A., & Çelik, S. (2017). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının İncelenmesi: Ömer Halisdemir Üniversitesi Örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 2*, 34-48
- Kızıl, C., & Gencer, K. (2016). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Başarısına Etki Eden Faktörlerin Tespiti: Yalova Üniversitesi’nde Bir Uygulama. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (İSMUS)* , 67-110.
- Kutluk, F., Dönmez, A., Demirel Utku, B., & Erdoğan, M. (2012). Expectation of accounting professionals from accounting education: An Antalya Research. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* , 418-423.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu.* (2018). Şubat 1, 2018 tarihinde MYK: <http://portal.myk.gov.tr/index.php> Erişim Tarihi: 01.02.2018. adresinden alındı
- Ng, Y.-H., Lai, S.-P., Su, Z.-P., Yap, J.-Y., Teoh, H.-Q., & Lee, H. (2017). Factors influencing accounting students’ career paths. *Journal of Management Developmen* , 319-329.
- Okan Gökten, P., & Gökten, S. (2016). Uluslararası Eğitim Standartlarına Genel Bakış: Geçerliliğinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 49-66.
- Öztürk, S., & Kutlu, H. A. (2017). Muhasebe Eğitiminde Teknoloji Kullanılmasına Öğrencilerin Bakışı: Kafkas Üniversitesi’nde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi* , 781-799.

- Samsuddin, M., Emel, N., Wahida , E., & Abd Sataa, F. (2015). Awareness, Motivations and Readiness for Professional Accounting Education: A Case of Accounting Students in UiTM Johor. *Procedia Economics and Finance* , 124-133.
- Țicoi, C.-F., & Albu, N. (2018). What factors affect the choice of accounting as a career? The case of Romania. *Accounting and Management Information Systems* , 137-152.
- Yıldırım, F., Ciğer, A., Kaya, A., & Kutluk, F. A. (2016). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri Ve Sektörde Kalma Niyetlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Global Business Research Congress (GBRC-2016)* (s. 183-191). İstanbul: PressAcademiaProcedia.
- Yıldız, Ş., & Ülkü, S. (2015). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğrenim Kazanımlarına İlişkin Bir Araştırma: Sakarya Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi* , 893-920.
- Zandi, G., & Naysary, B. (2013). The Behavioral Intention Of Malaysian Students Toward Accounting Discipline. *Accounting and Management Information Systems* , 471-488.
- Zauwiyah, A., Ismail, H., & R.N., A. (2015). To Be Or Not To Be: An Investigation Of Accounting Students' Career Intentions. *Education + Training* , 360-376.